

Kritik mot Sahlgrenska Universitetssjukhuset (Psykiatri Affektiva) inom Västra Götalandsregionen för dröjsmål med att vidarebefordra handlingar som förvaltningsrätten hade faxat till en patient som vårdades på sjukhuset med stöd av LPT

Beslutet i korthet: Patienter som är föremål för psykiatrisk tvångsvård befinner sig i en utsatt situation och måste ges goda möjligheter att ta till vara sina rättigheter under vårdtiden. Mål enligt LPT ska handläggas skyndsamt av domstolarna, och tidsfristerna är korta. Det är därför av stor vikt att kallelser jämte ansökningshandlingar lämnas över utan dröjsmål till en patient som tvångsvårdas eftersom patienten måste få möjlighet att förbereda sig inför en förhandling. Det är på samma vis viktigt att patienten snabbt får domen när den har kommit in till sjukhuset, så att han eller hon på bästa sätt kan ta till vara sina rättigheter att överklaga.

Sjukhuset kan inte undgå kritik för att ha dröjt med att lämna över kallelser och domar från förvaltningsrätten till en patient som vårdades på sjukhuset med stöd av LPT.

Enligt JO bör det dokumenteras i patientjournalen när handlingar av aktuellt slag lämnas till en patient. I de fall där det inte är möjligt eller lämpligt att lämna över sådana handlingar till patienten utan dröjsmål bör också det övervägande som gjorts med anledning av detta dokumenteras i journalen. Eftersom det inte finns någon uttrycklig bestämmelse om skyldighet för vårdgivaren att dokumentera dessa uppgifter kritiserar JO inte sjukhuset för avsaknad av dokumentation i detta avseende. Från ett rättssäkerhetsperspektiv kan det finnas anledning att överväga om det inte bör införas en bestämmelse om dokumentationsskyldighet vad gäller uppgifter om när patienten har fått del av domstolshandlingar. JO har därför funnit skäl att skicka en kopia av beslutet till Socialdepartementet för kännedom.

Anmälan

I en anmälan till JO den 31 maj 2015 klagade AA på Psykiatri Affektiva (avdelning 366) vid Sahlgrenska Universitetssjukhuset inom Västra Götalandsregionen. Av anmälan framkom bl.a. följande:

AA:s dotter BB, som vid den aktuella tidpunkten vårdades på avdelningen med stöd av lagen (1991:1128) om psykiatrisk tvångsvård, LPT, hade vid vissa angivna tillfällen inte i tid fått ta del av handlingar som förvaltningsrätten hade faxat till avdelningen. Det kunde dröja flera dagar innan personalen på avdelningen vidarebefordrade kallelser till domstolsförhandlingar till BB. Detta

medförde att BB inte hann läsa igenom och tillgodogöra sig innehållet i handlingarna innan förhandlingarna ägde rum. Tillsammans med kallelserna skickas sjukhusets ansökan om tvångsvård alternativt ansökan om förlängning av tvångsvården. Även domar som förvaltningsrätten hade meddelat kunde bli liggande länge innan BB fick ta del av dem. Vid något tillfälle dröjde det en hel vecka.

Utredning

JO begärde att vederbörande nämnd inom Västra Götalandsregionen skulle yttra sig över det som AA hade framfört i sin anmälan. Yttrandet skulle bl.a. innehålla en redogörelse för sjukhusets rutiner och avdelningens handläggning samt nämndens bedömning av handläggningen.

Styrelsen för Sahlgrenska Universitetssjukhuset yttrade sig och anförde i huvudsak följande:

Modern till en patient har vänt sig till JO med anledning av att hon uppfattar att dottern i samband med vård på avdelning 366 på Sahlgrenska Universitetssjukhuset inte i tid fått tillgång till handlingar från förvaltningsrätten i samband med prövning av vård enligt Lagen om psykiatrisk tvångsvård. Information har, förutom inkommen skrivelse, inhämtats från patientens journal, samt intervjuer med vårdenhetschef, vårdenhetsöverläkare och kontaktperson på avdelning 366.

Av journal och ovan nämnda intervjuer framkommer varken information som tydligt bekräftar eller som inte bekräftar det händelseförlopp som beskrivs av patientens mor. Det finns dock i sig inga skäl att betvivla den beskrivning som ges av modern i inkommen skrivelse.

Sedvanlig praxis inom SU-psykiatri vid hantering av denna typ av ärenden är att inkomna handlingar skyndsamt överlämnas till berörd patient så snart de inkommit till vårdinrättningen. Vid ansökan om psykiatrisk tvångsvård ska patienten, enligt gällande rutin för hantering av psykiatrisk tvångsvård, underteckna att hen tagit del av inskickad handling och densamma ska införas i journal. Dock regleras i rutinen i fråga inte hur inkommen kallelse till förhandling i förvaltningsrätten ska hanteras.

Vid tidpunkterna i fråga skedde all informationsöverföring mellan vårdinrättningar och Förvaltningsrätten per fax och detta har vid enstaka tillfällen sannolikt inneburit att handlingar ej inkommit till vårdinrättningen. Om så varit fallet i aktuellt ärende går utifrån angivna informationskällor ovan inte att avgöra.

Från och med mars 2015 används en elektronisk funktionsbrevlåda för överföring av information från Förvaltningsrätten till vårdinrättning för att säkerställa att detta sker på ett säkert sätt. För att ytterligare säkerställa att informationsöverföring från Förvaltningsrätten till berörd patient sker omedelbart planeras även en revision av aktuell rutin avseende dessa moment i hanteringen av psykiatrisk tvångsvård, vilket även inbegriper hur genomförda aktiviteter avseende informationsöverföring ska dokumenteras i journal.

Verksamheten beklagar att, om så är fallet, ovan nämnda patient inte fått tillgång till information på det sätt som borde ha skett. Detta bedöms som allvarligt med tanke på att vård i enlighet med Lagen om psykiatrisk tvångsvård ställer särskilda krav på vårdgivaren avseende medbestämmande, information och möjligheter att överklaga vården.

AA kommenterade remissvaret och framförde även nya klagomål.

Bedömning

Patienter som är föremål för psykiatrisk tvångsvård befinner sig i en utsatt situation och måste ges goda möjligheter att ta till vara sina rättigheter under vårdtiden. Mål enligt LPT ska handläggas skyndsamt av domstolarna, och tidsfristerna är korta. Huvudregeln är att sådana mål ska tas upp till avgörande inom åtta dagar från den dag då ansökan eller överklagandet kom in till förvaltningsrätten (35 § LPT).

Det är givetvis av stor vikt att kallelser jämte ansökningshandlingar lämnas över utan dröjsmål till en patient som tvångsvårdas. Som har redovisats är domstolens tidsfrister korta, och patienten måste få möjlighet att förbereda sig inför en förhandling. Det är på samma vis viktigt att patienten snabbt får domen när den har kommit in till sjukhuset, så att han eller hon på bästa sätt kan ta till vara sina rättigheter att överklaga.

Av remissvaret framgår att myndigheten har läst BB:s journal och intervjuat flera tjänstemän, men att detta inte har lett till någon klarhet när det gäller frågan hur de aktuella handlingarna har hanterats. Sjukhusstyrelsen har uppgett att man i och för sig inte har funnit skäl att betvivla AA:s beskrivning av att det har kunnat dröja flera dagar innan personalen vidarebefordrat kallelser till domstolsförhandlingar och domar till BB. Jag har mot denna bakgrund lagt AA:s uppgifter om när domstolshandlingarna överlämnats till BB till grund för mitt beslut. Sjukhuset kan därmed inte undgå kritik för dröjsmålet med att lämna över kallelser och domar från förvaltningsrätten till BB vid de aktuella tillfällena.

Enligt min mening bör det dokumenteras i patientjournalen när handlingar av aktuellt slag lämnas till en patient. I de fall där det inte är möjligt eller lämpligt att lämna över sådana handlingar till patienten utan dröjsmål bör också det övervägande som gjorts med anledning av detta dokumenteras i journalen. Eftersom det inte finns någon uttrycklig bestämmelse om skyldighet för vårdgivaren att dokumentera dessa uppgifter kritiserar jag inte sjukhuset för avsaknad av dokumentation i detta avseende.

Sjukhusstyrelsen har i remissvaret uppgett att man, för att säkerställa att information från förvaltningsrätten till den patient som är berörd överförs omedelbart, planerar en revision av den befintliga rutinen och att översynen även omfattar frågan hur informationsöverföringen ska dokumenteras i patientjournalen. Jag förutsätter att rutinen nu har setts över.

Jag anser att det, från ett rättssäkerhetsperspektiv, finns anledning att överväga om det inte bör införas en bestämmelse om dokumentationsskyldighet vad gäller uppgifter om när patienten har fått del av domstolshandlingar. Detta kan lämpligen göras genom ett tillägg i 2 § förordningen (1991:1472) om psykiatrisk tvångsvård och rättspsykiatrisk vård. Jag finner därför skäl att skicka en kopia av beslutet till Socialdepartementet för kännedom.

Det som AA har anfört i övrigt ger inte anledning till något uttalande eller någon ytterligare åtgärd från min sida.

Ärendet avslutas.